

Udskriftsdato: 22. december 2025

VEJ nr 10329 af 21/12/2017 (Historisk)

Vejledning om afregning af friplejeboligleverandører

Ministerium: Ældreministeriet

Journalnummer: Sundheds- og Ældremin., j.nr. 1604457

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 593 af 27/05/2025

Vejledning om afregning af friplejeboligleverandører

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Indhold og regelgrundlag
 - 2.1. Vejledningens indhold og afgrænsning
 - 2.2. Regelgrundlag
3. Afregningsregler pr. 1. juli 2015
 - 3.1. Modellens tre trin
 - 3.2. Lovgrundlag
4. Afregning efter det oprindelige afregningssystem
 - 4.1. Visitation og afgørelsen som grundlag for afregning
 - 4.2. Afregning for rehabilitering efter § 83 a efter det oprindelige afregningssystem
5. Anvendelsesområde for de nye regler
 - 5.1. Frivillig overgang til det nye system
 - 5.2. Regler om overgang til nyt afregningssystem ved indgåelse af anvisningsaftaler
6. Aftaler om afregningspris efter lovens § 32, stk. 1
 - 6.1. Fastsættelse af takster efter servicelovens § 174
 - 6.2. Aftale om pris
 - 6.3. Hvem har aftaleretten
 - 6.4. Nye aftaler på baggrund af revisitation
7. Kommunernes fastsættelse af afregningspriser efter bekendtgørelsen
 - 7.1. Definitioner og anvendelsesområde (bekendtgørelsens §§ 1 og 2)
8. Kommunalbestyrelsens beregning af afregningspriser
 - 8.1. Beregning af afregningspris på baggrund af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger (bekendtgørelsens § 3)
 - 8.1.1. Tilsvarende botilbud m.v.

8.1.2. Beregningsgrundlag

8.1.2.1. Omkostninger der skal medtages i beregningen

8.1.2.2. Omkostninger der ikke skal medtages i beregningen

8.1.2.3. Beregningsgrundlaget hvis driften er udliciteret

8.1.2.4. Takstfastsættelse på baggrund af kommunernes egen takststruktur

8.1.2.5. Ydelser der skal indgå i beregningerne

8.1.2.6. Afregning månedsvist bagud

8.1.2.7. Hvis kommunalbestyrelsen ikke har fastsat en afregningspris

8.2. Efterprøvning af beregningsgrundlaget (bekendtgørelsens §§ 4 og 5)

8.2.1. Fremlæggelse af grundlaget for beregningerne

8.2.2. Klageadgang efter konkurrencelovens § 11 b

8.3. Visitation og takststruktur (bekendtgørelsens § 6)

8.3.1. Beskrivelse af beliggenhedskommunens takststruktur

8.3.2. Visitation ved flytning over kommunegrænser

9. Kommunernes fastsættelse af afregningspriser på baggrund af prisen i tilsvarende tilbud

9.1. Fastsættelse af afregningspris på baggrund af prisen i tilsvarende tilbud (bekendtgørelsens § 7)

9.2. Dokumentation for prisen (bekendtgørelsens § 8)

10. Fastsættelse af takster for mad, vask og linned

11. Betaling for tilsyn efter serviceloven og mellemkommunal refusion

11.1. Beliggenhedskommunens adgang til mellemkommunal refusion

11.2. Mellemkommunal refusion for udgifter til tilsyn

11.3. Hjemmesygepleje

1. Indledning

Lov om friplejeboliger trådte i kraft d. 1. februar 2007. Med loven blev der etableret et nationalt afregningssystem til brug for afregning mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen for levering

af ydelser efter serviceloven. Afregningssystemet blev baseret på tre afregningsmoduler og nationalt fastsatte takster samt udbud i forbindelse med tildeling af boligkvoten. Reglerne blev fastsat i bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandører og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling.

Lov om friplejeboliger er omfattet af lovovervågning og blev på den baggrund evalueret i 2012. Evalueringen pegede på, at afregningssystemet med de tre afregningsmoduler ikke er tilstrækkeligt finmasket og fleksibelt. Samtidig fandt kommunerne, at modulsystemet er svært at omsætte til kommunernes egen visitationspraksis. Takstfastsættelsen ud fra et landsgennemsnit kan medføre, at taksterne kan afvige fra den enkelte kommunes udgift i forbindelse med at levere en tilsvarende ydelse på baggrund af kommunens serviceniveau. Endvidere har såvel leverandører som kommuner ønsket at kunne indgå aftaler om, at kommunerne kan aftage pladser ved friplejeboligleverandørerne.

På den baggrund indgik en revision af afregningssystemet i aftalen om kommunernes økonomi for 2014 mellem regeringen og KL, hvoraf det fremgik, at regeringen og KL på baggrund af evalueringen var enige om, at der var behov for at se nærmere på den eksisterende afregningsmodel.

Af aftalen om kommunernes økonomi for 2015 fremgik det videre, at der i forlængelse af økonomiaftalen for 2014 blev igangsat et arbejde med at se på en ny afregningsmodel for friplejeboliger, og at regeringen og KL på den baggrund var enige om, at der inden eventuel lovgivning om en ny model for afregning, der sikrer mere lige vilkår for offentlige og private leverandører på området, var behov for at efterprøve modellen i forhold til beregning af takster under hensyntagen til alle kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger. Det fremgik endvidere, at der også skulle tages stilling til, hvorledes beregningen skal håndteres i tilfælde, hvor borgeren kommer fra en anden kommune end beliggenhedskommunen.

KL, Økonomi- og Indenrigsministeriet og det daværende Ministerium for Børn, Ligestilling og Integration og Sociale Forhold inviterede efterfølgende et antal kommuner med en relevant geografisk og størrelsesmæssig spredning til at deltage i efterprøvningen af beregning af takster baseret på alle kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger. Efterprøvningens resultater blev drøftet på en række møder mellem KL, Dansk Erhverv, Selveje Danmark, det daværende Økonomi- og Indenrigsministerium, det daværende Ministerium for By, Bolig og Landdistrikter og det daværende Ministerium for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Parterne var enige om, at efterprøvningen kortlagde en række opmærksomhedspunkter, som blev adresseret i forbindelse med den nærmere udmøntning af den ny afregningsmodel i lovændringen i 2015. Parterne var endvidere enige om, at der var behov for i fællesskab at udarbejde en vejledning til afregningsmodellen.

Ved lov nr. 527 af 29. april 2015 om ændring af lov om friplejeboliger, lov om almene boliger m.v., lov om social service og lov om individuel boligstøtte blev der på den baggrund indført et nyt afregningssystem. Afregningssystemet er fastsat i lov om friplejeboliger § 32 og udmøntet i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører.

Det nye afregningssystem omfatter alle leverandører, der har fået godkendt etablering af friplejeboliger efter lovændringens ikrafttræden d. 1. juli 2015. Friplejeboliger, der er etableret ved kvotetildeling efter reglerne fra før 1. juli 2015, afregnes fortsat efter det oprindelige afregningssystem i 10 år fra idriftsættelsen i henhold til bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling. Leverandøren kan dog vælge at overgå til det nye afregningssystem. Overgangsreglerne er nærmere beskrevet afsnit 5.

Når der i denne vejledning henvises til det nye afregningssystem eller de nye afregningsregler, refererer det til reglerne om afregning, der er indført pr. 1. juli 2015, jf. lov om friplejeboliger § 32 og bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører.

Når der i vejledningen henvises til det oprindelige afregningssystem, refererer dette til de regler for afregning, der blev indført med lov nr. 90 af 31. jan. 2007 og bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandører og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling. Reglerne gælder for friplejeboligleverandører, der er etableret ved kvotetildeling efter reglerne fra før 1. juli 2015 i 10 år fra de er gået i drift.

2. Indhold og regelgrundlag

2.1. Vejledningens indhold og afgrænsning

Vejledningen beskriver kun regler, der angår afregning af friplejeboligleverandører for ydelser efter serviceloven. For vejledningstekst om etablering af friplejeboliger, certificering af friplejeboligleverandører, tilsyn med friplejeboliger etc. henvises til vejledning om botilbud m.v. til voksne efter reglerne i almenboligloven, serviceloven og friplejeboligloven nr. 14 af 15. februar 2011.

I vejledningens afsnit 4 beskrives kort de regler for afregning, der gælder for friplejeboligleverandører, der er etableret ved kvotetildeling efter reglerne gældende før 1. juli 2015, dvs. det oprindelige afregningssystem. I vejledningens afsnit 5 beskrives anvendelsesområdet for det nye afregningssystem, herunder overgangsregler.

Vejledningens afsnit 6, 7, 8 og 9 beskriver den nye afregningsmodels tre trin, beskrevet nedenfor i afsnit 3. Afsnit 6 omhandler reglerne om, at friplejeboligleverandøren skal fastsætte vejledende takster efter servicelovens § 174 og muligheden for at indgå aftaler mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen (modellens trin 1). Afsnit 7 omhandler definitioner og anvendelsesområde for bekendtgørelsen. Afsnit 8 omhandler kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser på baggrund af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger (modellens trin 2) og afsnit 9 omhandler kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser på baggrund af prisen i tilsvarende tilbud (modellens trin 3).

I afsnit 10 og 11 beskrives de gældende regler for fastsættelse af takster for mad, vask og linned, som beboere i friplejeboliger kan pålægges egenbetaling for (afsnit 10) og regler for fastsættelse af betaling for tilsyn og mellemkommunal refusion (afsnit 11).

2.2. Regelgrundlag

Vejledningen redegør for reglerne i lov om friplejeboliger samt dertil hørende bekendtgørelser. Hertil kommer enkelte bestemmelser i serviceloven og konkurrenceloven. Det drejer sig om følgende:

- Lov om friplejeboliger § 32, jf. lovbekendtgørelse nr. 1162 af 26. oktober 2015 og § 6 i lov nr. 527 af 29. april 2015 om ændring af lov om friplejeboliger, lov om almene boliger m.v., lov om social service og lov om individuel boligstøtte
- Bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører
- Bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandører og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling
- Bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger

- Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om omkostningskalkulationer, jf. ”Budget- og regnskabssystem for kommuner”, der er bilag til bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.
- Konkurrencelovens §§ 11 b, 15, stk. 1 og 19
- Servicelovens § 174 om fastsættelse af vejledende takter
- Bekendtgørelse nr. 1674 af 16. december 2016 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner

3. Afregningsregler pr. 1. juli 2015

Formålet med afregningsreglerne, der blev indført pr. 1. juli 2015, er at sikre sammenhæng mellem taksterne for friplejeboligleverandørerne og det omkostnings- og serviceniveau, der eksisterer i den enkelte kommune.

3.1. Modellens tre trin

Afregningsreglerne er udmøntet i en model, der består af tre trin:

- 1) Friplejeboligleverandøren og en kommunalbestyrelse (i visitationskommunen eller beliggenhedskommunen) kan aftale én eller flere takster for levering af ydelser i friplejeboliger.
- 2) Hvis parterne ikke kan opnå en aftale, skal taksterne beregnes af kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen. Dette skal ske på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved drift af tilsvarende tilbud.
- 3) Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan beregne egne omkostninger til tilbuddet, f.eks. som følge af, at der ikke findes tilsvarende tilbud i kommunen, skal kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen fastsætte afregningsprisen med udgangspunkt i den takst, som den ville kunne anbringe borgeren til i et tilsvarende tilbud.

3.2. Lovgrundlag

Regler om afregning af friplejeboligleverandørers ydelser er fastsat i lov om friplejeboliger, jf. bekendtgørelse af lov bekendtgørelse nr. 1162 af 26. oktober 2017, § 32, og i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører (herefter benævnt bekendtgørelsen).

§ 32. Friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boform, jf. § 3, stk. 1, kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til.

Stk. 2. Indgås der ikke en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren, jf. stk. 1, skal afregningspriserne for de ydelser, som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om social service, fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Stk. 3. Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til stk. 2. Social- og indenrigsministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens visitation af borgere, om gennemsigtighed i forhold til indplacering af borgere i kommunens visitationsstruktur og om leverandørernes mulighed for at få indsigt i og få efterprøvet beregningerne.

Stk. 4. Sundheds- og ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om takster for friplejeboligbeboeres betaling for tilbud efter kapitel 16 i lov om social service.

I bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger er der fastsat regler om takster for mad, vask og linned, som beboere i friplejeboliger kan pålægges egenbetaling for. Her er også fastsat regler om betaling for tilsyn og mellemkommunal refusion.

4. Afregning efter det oprindelige afregningssystem

For friplejeboliger, der er etableret ved kvotetildeling fra før 1. juli 2015, afregnes efter det oprindelige afregningssystem i 10 år fra idriftsættelsen, dvs. efter de regler, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandører og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling. Friplejeboligleverandører, der er omfattet af det oprindelige afregningssystem, kan dog vælge at overgå til det nye afregningssystem, jf. afsnit 5.1.

En friplejeboligleverandør kan godt både have boliger, der er etableret ved tildeling af kvote før 1. juli 2015, og som afregnes efter de gamle takster, og nye boliger godkendt efter 1. juli 2015, der afregnes efter det nye afregningssystem.

Taksterne i det oprindelige afregningssystem er fastsat på baggrund af en række omkostningsanalyser i kommunernes tilsvarende tilbud med det formål at være udtryk for landsgennemsnitsomkostningen forbundet med et givet plejeb behov.

For personlig og praktisk hjælp efter servicelovens §§ 83 og 87 er der fastsat nationale maksimaltakster for tre plejeb ehovsrelaterede moduler til borgere med behov for en plejebolig eller en tilsvarende boligform:

- modul A for de borgere, hvis funktionsevne er mindst nedsat,
- modul B for de borgere, hvis funktionsevne er yderligere nedsat, og
- modul C for de borgere, hvis funktionsevne er betydeligt nedsat.

Der er endvidere fastsat en maksimaltakst for de indirekte omkostninger forbundet med leveringen af plejen og omsorgen efter §§ 83 og 87.

Maksimaltaksterne for levering af personlig og praktisk hjælp udgør den maksimale takst, som leverandøren kan afregnes til. Friplejeboligleverandøren kan have fået kvote på grundlag af en lavere pris end de fastsatte maksimaltakster. I disse tilfælde afregnes til de lavere priser for personlig og praktisk hjælp, som denne har budt ind med ved ansøgning om andel i kvoten.

For levering af de øvrige ydelser, som friplejeboligleverandøren kan certificeres til, dvs. social pædagogisk bistand (SEL § 85), genoptræning og vedligeholdelsestræning (SEL § 86), ledsagelse (SEL § 97), kontaktordning for døvblinde (SEL § 98) og tilbud af behandlingsmæssig karakter (SEL § 102), afregnes friplejeboligleverandøren efter en centralt fastsat national timetakst. Reglerne for afregning for rehabiliteringsforløb efter servicelovens § 83 a er beskrevet nedenfor i afsnit 4.2.

Både de centralt fastsatte takster og de priser, som leverandørerne har budt ind med for personlig og praktisk hjælp, reguleres en gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Taksterne for 2017 fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 10208 af 23. november 2016 om regulering af takster for serviceydelser pr. 1. januar 2017 i friplejeboliger.

Taksterne for serviceydelser i friplejeboliger fra 1. januar 2018 udgør følgende beløb:

		kr. pr. døgn	kr. pr. ti- me
1.	Personlig og praktisk hjælp i henhold til lov om social service §§ 83 og 87: Færre end 35 timers hjælp pr. 4 uger: Maksimumbeløb	312	-
2.	Personlig og praktisk hjælp i henhold til lov om social service §§ 83 og 87: 35 - 106 timers hjælp pr. 4 uger: Maksimumbeløb	954	-
3.	Personlig og praktisk hjælp i henhold til lov om social service §§ 83 og 87: Mere end 106 timers hjælp pr. 4 uger: Maksimumbeløb	2.060	-
4.	Personlig og praktisk hjælp i henhold til lov om social service §§ 83 og 87: Indirekte omkostninger pr. lejer: Maksimumbeløb	191	-
5.	Socialpædagogisk bistand i henhold til lov om social service § 85	-	369
6.	Træning i henhold til lov om social service § 86	-	370
7.	Ledsagelse i henhold til lov om social service § 97	-	365
8.	Støtte og kontaktpersonordning i henhold til lov om social service § 98	-	310
9.	Behandlingsmæssige tilbud i henhold til lov om social service § 102	-	432

Taksterne gælder for perioden 1. januar – 31. december 2018.

4.1. Visitation og afgørelsen som grundlag for afregning

Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om tildeling af ydelser efter servicelovens kapitel 16 på baggrund af en konkret, individuel vurdering af den enkeltes behov for hjælp, jf. servicelovens § 88.

Til brug for afregning mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren skal den kommunalbestyrelse, der har visteret borgeren til en plejebolig, omsætte sin afgørelse efter lov om social service til et timeforbrug fordelt på hver enkelt ydelse, som borgeren er visiteret til.

Det er borgerens opholdskommune på tidspunktet for ansøgning, der træffer afgørelse om visitation til plejebolig. Hvis borgeren ønsker at flytte til en friplejebolig i en anden kommune, er der ikke krav om dobbeltvisitation, og det er opholdskommunens visitation, der er grundlaget for, omfanget af de ydelser efter serviceloven, den pågældende kan modtage.

Efter servicelovens § 83, stk. 5, 2. pkt., skal hjælpen løbende tilpasses modtagerens behov. Der er ikke fastsat regler om, hvor ofte hjælpen skal revurderes. Ved tildeling af personlig og praktisk hjælp skal kommunalbestyrelsen på grundlag af en konkret vurdering tage stilling til, hvornår hjælpen - set i relation til (for)målet med hjælpen - skal vurderes igen. Ved ændringer i modtagerens behov eller det generelle serviceniveau skal der ske en revisitation af modtageren.

Hvis borgeren flytter til en anden kommune, er det borgerens nye opholdskommune (tilflytningskommunen), der har ansvaret for revisitationen ved ændringer i modtagerens behov eller det generelle serviceniveau.

Modulsystemet og afregningsmodellen har ikke nogen retsvirkning i forhold til hjælpen til personer i friplejeboliger. Hjælpen i friplejeboliger skal således fortsat gives i forhold til den afgørelse, kommunalbestyrelsen har truffet.

4.2. Afregning for rehabilitering efter § 83 a efter det oprindelige afregningssystem

Der er ikke fastsat takster for rehabiliteringsforløb efter bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandører og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling.

Friplejeboligleverandører, der ikke er overgået til det nye afregningssystem, og som er certificeret til at levere hjælp efter servicelovens 83 a, skal for leveringen af ydelser efter servicelovens § 83 a, afregnes til de takster for personlig og praktisk hjælp efter §§ 83 og 87, som de har budt ind med i forbindelse med kvotetildelingen, med tillæg af de timetakster, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2014 om afregning mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling, indtil udløbet af tiårsperioden for idriftsættelsen.

Afregningsprisen vil således komme til at afhænge af, hvor mange timers hjælp, der er bevilget, herunder indplacering i modul afhængig af plejetyngden, samt hjælpens sammensætning. Hvis et konkret rehabiliteringsforløb f.eks. indeholder en andel træning, der kræver terapeuthjælp, skal der ydes tillæg baseret på taksten for træning, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2014 om afregning mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling.

5. Anvendelsesområde for de nye regler

Det nye afregningssystem, der blev indført med lovændringen pr. 1. juli 2015, omfatter alle friplejeboliger, der godkendes af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen efter lov om friplejeboliger kapitel 4 efter 1. juli 2015.

Friplejeboliger, der er etableret ved kvotetildeling før 1. juli 2015, afregnes i udgangspunktet efter det oprindelige afregningssystem i 10 år fra idriftsættelsen, jf. bekendtgørelse nr. 751 af 3. juli 2008 om afregning mellem friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen og om procedurer for velfærdsministerens meddelelse af tilsagn om kvotetildeling, jf. afsnit 4.

En friplejeboligleverandør kan godt både have boliger, der er etableret ved tildeling af kvote før 1. juli 2015, og som afregnes efter de gamle takster, jf. afsnit 4., og nye boliger godkendt efter 1. juli 2015, der afregnes efter det nye afregningssystem.

5.1. Frivillig overgang til det nye afregningssystem

Friplejeboligleverandører, der har etableret friplejeboliger ved kvotetildeling før 1. juli 2015, og som ønsker at overgå til det nye afregningssystem, kan vælge at overgå til det nye afregningssystem før udløbet af 10-års perioden. Kommunalbestyrelsen kan ikke modsætte sig en sådan overgang til det nye afregningssystem. Friplejeboligleverandøren skal give meddelelse herom til Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen med angivelse af, fra hvilken dato leverandøren overgår til det nye afregningssystem.

En friplejeboligleverandør, der vælger at overgå til det nye afregningssystem, vil ikke fremover have krav på at blive afregnet til de priser, som blev fastsat ved kvotetildelingen.

Meddeler en friplejeboligleverandør, at de vil overgå til det nye afregningssystem, og der ikke samtidigt indgås en aftale med kommunalbestyrelsen om afregningen, vil friplejeboligleverandøren blive afregnet til de vejledende takster, som denne selv har fastsat i henhold til servicelovens § 174 i perioden frem til, at der indgås en aftale, eller kommunalbestyrelsen har beregnet en afregningspris, jf. afsnit 8.1.2.7.

5.2. Regler om overgang til nyt afregningssystem ved indgåelse af anvisningsaftaler

I henhold til lov om friplejeboliger § 1, stk. 1, er friplejeboliger udlejningsboliger uden for den kommunale boligforsyning. Det følger af lov om friplejeboliger § 1, stk. 2, at en friplejeboligleverandør kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om, at denne får anvisningsret til en eller flere boliger i en friplejeboligbebyggelse.

En friplejeboligleverandør, der indgår aftale med en eller flere kommunalbestyrelser om, at den/de får anvisningsret til boliger i friplejeboligbebyggelsen, skal for hele bebyggelsen overgå til det nye afregningssystem. Konsekvensen heraf er, at der skal afregnes efter det nye afregningssystem for leverandørens levering af hjælp i henhold til friplejeboligloven for samtlige lejere/boliger i den pågældende friplejeboligbebyggelse. Dette gælder, uanset om anvisningsretsaftalen dækker alle eller kun en del af boligerne i friplejeboligbebyggelsen. Hvis aftalen kun dækker en del af boligerne i friplejeboligbebyggelsen, skal prisen også for de resterende lejere i friplejeboligbebyggelsen fastsættes efter lovens § 32 (det nye afregningssystem).

6. Aftaler om afregningspris efter lovens § 32, stk. 1

§ 32. Friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boform, jf. § 3, stk. 1, kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til.

Stk. 2. ...

6.1. Fastsættelse af takster efter servicelovens § 174

Efter servicelovens § 174, stk. 1, skal kommunale, regionale og private leverandører eller driftsherrer fastsætte vejledende omkostningsbaserede takster. Taksterne danner udgangspunkt for en aftalt pris med kommunalbestyrelsen. Friplejeboligleverandører, der er omfattet af det nye afregningssystem, er også omfattet af servicelovens § 174.

Lov om social service

§ 174. Den kommunale, regionale eller private leverandør fastsætter vejledende takster for ydelser og tilbud efter denne lov, jf. dog stk. 3. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Stk. 2. ...

Stk. 3. Børne- og socialministeren fastsætter regler om takstberegningen, herunder om grundlaget for beregningen, om hvilke ydelser og tilbud efter loven der er omfattet af stk. 1, og om, hvornår stk. 1 kan fraviges.

Stk. 4. - 6. ...

Der er fastsat nærmere regler om takstberegningen efter servicelovens § 174 i bekendtgørelse nr. 1674 af 16. december 2016 om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner. Her er bl.a. fastsat nærmere regler om grundlaget for beregningen, om hvilke ydelser og tilbud efter loven der er omfattet samt om, hvornår takstberegningen kan fraviges.

For nærmere om takstberegning efter servicelovens § 174 henvises til Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven (Vejledning nr. 1 til serviceloven).

6.2. Aftale om pris

Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen kan, med udgangspunkt i de vejledende takster, som friplejeboligleverandøren har fastsat i medfør af servicelovens § 174, aftale priser for levering af hjælp og støtte efter serviceloven, som leveres i henhold til lov om friplejeboliger.

6.3. Hvem har aftaleretten

Det er i udgangspunktet kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boligform, der har aftaleretten i forhold til friplejeboligleverandøren.

I mange tilfælde flytter borgeren ikke til en anden kommune, men vælger en friplejebolig, der er beliggende i borgerens opholdskommune. I dette tilfælde vil det være beliggenhedskommunen, der visiterer borgeren, aftaler eller fastsætter en pris for borgeren, afregner med friplejeboligleverandøren og betaler for borgeren.

Hvis borgeren ønsker en friplejebolig i en anden kommune end den, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boligform, kan visitationskommunen aftale en pris med friplejeboligleverandøren. Afregningen vil så finde sted til de priser, der er aftalt mellem de to parter. Indgås der ingen aftale, skal priserne fastsættes af eller aftales med den kommune, hvor friplejeboligen er beliggende, jf. afsnit 8 og 9.

6.4. Nye aftaler på baggrund af revisitation

Det er friplejeboligernes beliggenhedskommune, der er handlekommune for beboere i friplejeboliger. Når en borgers behov ændres, er det derfor kommunalbestyrelsen i friplejeboligens beliggenhedskommune, der skal revisitere borgeren. Den nye afgørelse vil skulle danne udgangspunkt for en ny afregningspris for borgeren.

Hvis prisen ved indflytningen er fastsat på baggrund af en aftale mellem kommunalbestyrelsen og leverandøren, kan parterne vælge at forhandle en ny pris på baggrund af den nye afgørelse.

Hvis borgeren ved indflytning i en friplejebolig er flyttet til en anden kommune, vil der være forskel på handlekommunen, og den kommune, der har visiteret borgeren til friplejeboligen, og som også er betalingskommune. I dette tilfælde er det betalingskommunen, der skal have mulighed for at aftale en ny pris med friplejeboligleverandøren. Beliggenhedskommunen skal oplyse betalingskommunen om indholdet af den nye afgørelse, således at betalingskommunen har det fulde grundlag for at revidere aftalen. Hvis aftalen ikke fastholdes, eller hvis ikke der kan indgås aftale på ny, fastsættes prisen af beliggenhedskommunen, jf. afsnit 7, 8 og 9.

7. Kommunernes fastsættelse af afregningspriser efter bekendtgørelsen

§ 32. ...

Stk. 2. Indgås der ikke en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren, jf. stk. 1, skal afregningspriserne for de ydelser, som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om social service, fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Stk. 3. Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til stk. 2. ...

Stk. 4. ...

Da borgeren har ret til at vælge en friplejebolig, er der fastsat regler for, hvorledes afregningen skal fastlægges, hvis kommunalbestyrelsen og leverandøren ikke kan nå frem til en aftale.

Det følger af lovens § 32, stk. 2, at hvis der ikke indgås en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren om afregningspriser, skal afregningsprisen fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne er beliggende, dvs. beliggenhedskommunen, jf. afsnit 8 og 9.

Med lovens § 32, stk. 3, bemyndiges ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til lov om friplejeboliger § 32, stk. 2. Der er fastsat nærmere regler herom i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører.

7.1. Definitioner og anvendelsesområde (bekendtgørelsens §§ 1 og 2)

For at sikre sammenhæng mellem beliggenhedskommunens omkostnings- og serviceniveau og den pris, som friplejeboligleverandøren afregnes til, er det kommunalbestyrelsen i friplejeboligens beliggenhedskommune, der skal fastsætte afregningspriserne, hvis der ikke er indgået en aftale om pris.

Efter bekendtgørelsens § 1 forstås ved:

- 1) Beliggenhedskommune: Den kommune, hvor friplejeboligerne ligger, og
- 2) Afregningspris eller afregningspriser: Den eller de priser, som kommunalbestyrelsen i henhold til lov om friplejeboliger skal afregne friplejeboligleverandørens levering af ydelser efter serviceloven til.

Efter bekendtgørelsens § 2 finder denne anvendelse for kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i de tilfælde, hvor der ikke er indgået en aftale mellem en kommunalbestyrelse og friplejeboligleverandøren om afregningspriser, jf. lov om friplejeboliger § 32, stk. 1, jf. afsnit 6.

8. Kommunalbestyrelsens beregning af afregningspriser

8.1. Beregning af afregningspris på baggrund af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger (bekendtgørelsens § 3)

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommune skal beregne afregningsprisen på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved drift af tilsvarende kommunale tilbud. Dette skal ske med udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om omkostningskalkulationer, jf. "Budget- og regnskabssystem for kommuner", der er bilag til bekendtgørelsen om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

8.1.1. Tilsvarende botilbud m.v.

Ved tilsvarende tilbud forstås, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, botilbud, plejeboliger m.v., hvor der leveres tilsvarende ydelser. Ved vurderingen af hvilke tilbud der er tilsvarende, skal kommunalbestyrelsen således se på, hvilke ydelser tilbuddet kan levere. Herudover vil det også være relevant at se på tilbuddets målgrupper, specialiseringsgrad m.v. Beliggenhedskommunens visitationspraksis kan anvendes som kriterium for, hvilke botilbud, plejeboliger m.v. der indgår i beregningsgrundlaget som tilsvarende tilbud.

8.1.2. Beregningsgrundlag

Beregningerne skal foretages med udgangspunkt i Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om omkostningskalkulationer, jf. "Budget- og regnskabssystem for kommuner", der er bilag til bekendtgørelsen om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v., jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 3.

I beregningen skal indgå de samlede gennemsnitlige langsigtede omkostninger, der omfatter alle direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med opgavevaretagelsen.

Kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at kommunale og private leverandører ligestilles, og at samtlige gennemsnitlige langsigtede omkostninger medtages. Det følger heraf, at kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at friplejeboligleverandørerne løbende reguleres på samme måde som de kommunale leverandører reguleres, hvis det viser sig, at taksterne ikke er fastsat i overensstemmelse med de kommunale gennemsnitlige langsigtede omkostninger.

Anvendes kommunens egne takster for tilsvarende tilbud som udgangspunkt for fastsættelsen af afregningspriserne, skal kommunalbestyrelsen påse, om der er omkostninger, som bør medtages, som ikke er indeholdt i deres egne takster, f.eks. udgifter til administration. Se også nedenstående uddybning af, hvilke omkostninger der skal medtages.

Hvis en kommune har fået ekstra midler, f.eks. puljemidler, der anvendes til f.eks. bedre bemanding på alle kommunens plejehjem og plejeboliger, skal afholdte udgifter, der finansieres af denne ekstra bevilling, medregnes i kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger, der ligger til grund for beregning af afregningsprisen til friplejeboligleverandøren.

8.1.2.1. Omkostninger, der skal medtages i beregningen

Direkte omkostninger

Ved de direkte omkostninger forstås omkostninger, der kan relateres direkte til en given aktivitet.

For de direkte omkostninger gælder typisk, at der er et tidsmæssigt sammenfald mellem de udgifter, der direkte kan henføres til aktiviteten og den tilsvarende omkostning. Dette gælder typisk for f.eks. løn og tjenesteydelser.

Nogle anskaffelser forbruges imidlertid ikke altid samtidig med, at udgiften dertil afholdes. Omkostninger hertil fremgår således ikke af årets budget. Dette kan gælde ved f.eks. køb af materialer, der lægges på lager. Det er afgørende, at alene omkostningerne til de forbrugte ressourcer, der direkte indgår i produktionen, indregnes som en direkte omkostning.

Eksempler på direkte omkostninger er:

- løn (samtlige lønandele, herunder pensionsbidrag, feriepenge, ATP og AER)
- vikarer og overarbejde/merarbejde
- tjenesterejser og befordring
- køb af råvarer, materialer og specielt anskaffet apparatur– fremmede tjenesteydelser
- indretning og udstyr¹⁾
- reparations- og vedligeholdelsesudgifter²⁾
- husleje
- el, varme, vand
- forsikringer

Indirekte omkostninger

De indirekte omkostninger er omkostninger, der ikke direkte kan henføres til den pågældende aktivitet. De indirekte omkostninger består af en række forskellige typer af omkostninger. For det første indgår en række indirekte omkostninger, som optræder som en udgift et andet sted i kommunens eller regionens budget – her er typisk tale om fællesudgifter til eksempelvis lokaler, decentral og central administration m.v. Derudover skal der tages højde for en række omkostninger, der ikke fremgår af årets budget – f.eks. omkostninger til afskrivninger på bygninger, maskiner m.v. og forrentning af drifts- og anlægskapital.

Eksempler på indirekte omkostninger er følgende:

- lokaleudgifter (husleje, varme, vand, el, renovation, rengøring, drift og vedligeholdelse m.v.)
- kontorudgifter (telefon, porto, kontorartikler m.v.)
- indirekte lønomkostninger (kantinetilskud, efteruddannelse, konferencer og seminarer)
- udgifter til it, telefoni, software, telefoner, tablets, PC m.v.
- udgifter til ledelse, administration m.v., herunder løn og indirekte lønomkostninger
- forsikringer
- udviklingsomkostninger
- beregnede udgifter vedr. andele af den centrale administration og ledelse (direktion, HP, økonomi, it m.v.)
- beregnede tjenestemandspensioner
- beregnede omkostninger til lovpligtige forsikringer
- beregnede skadesomkostninger (selvforsikring)
- forrentning af driftskapital
- forrentning af anlægskapital
- afskrivning af anlægsaktiver

På grund af de indirekte omkostningers ofte udelelige karakter må de typisk fordeles efter en fordelingsnøgle. Det væsentlige ved valget af fordelingsnøgler er, at der opnås en realistisk opgørelse af de omkostninger, der medgår ved produktionen af den pågældende aktivitet, f.eks. ved opgørelsen af tidsforbrug. En anden fordelingsnøgle er lønandele, hvor den enkelte aktivitets andel af fællesudgifter fastsættes ud fra, hvor stor en andel lønudgiften til aktiviteten udgør i forhold til områdets samlede lønudgift. Alternativt kan f.eks. antal ansatte, areal eller lokaleudgifter anvendes som fordelingsnøgle.

Endvidere medregnes kommunens momsudgifter i beregningen, da både friplejeboligområdet og det kommunale plejeområde er fritaget for merværdiafgift, jf. § 13, stk. 1, nr. 2, i momsloven. Kommunerne kan imidlertid afløfte momsen på de varer og tjenesteydelser, som de køber på området som følge af den særlige momsrefusionsordning, der gælder for kommuner og regioner. Friplejeboligleverandører har ikke denne adgang som følge af momsfrigørelsen.

Både friplejeboligområdet og det kommunale plejeområde er fritaget for merværdiafgift, jf. § 13, stk. 1, nr. 2, i momsloven. Kommunerne kan imidlertid afløfte momsen på de varer og tjenesteydelser, som de køber på området som følge af den særlige momsrefusionsordning, der gælder for kommuner og regioner. Friplejeboligleverandører har ikke denne adgang som følge af momsfrigørelsen. Derfor skal kommunerne i beregningen medregne udgifterne til moms, som er blevet refunderet.

8.1.2.2. Afskrivningsperiode

Afskrivningerne skal være et udtryk for de langsigtede afskrivninger. Det betyder, at der ikke kan opereres med fuldt afskrevne aktiver ved beregningen.

For nærmere om afskrivning henvises til bekendtgørelse nr. 607 af 24. juni 2008 om kommunernes og regionernes beregning af afgivelse af kontrolbud samt vejledning nr. 32 af 24. juni 2008 om kontrolbud.

8.1.2.3. Omkostninger der ikke skal medtages i beregningen

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 4, at omkostninger, der følger af kommunalbestyrelsens myndighedsudøvelse, ikke skal medtages.

Omkostninger til levering af hjemmesygepleje efter sundhedsloven skal heller ikke medtages, da levering af hjemmesygepleje ikke er en ydelse, som friplejeboligleverandøren kan certificeres til i henhold til lovens § 5. Der er ikke noget til hinder for, at en friplejeboligleverandør og kommunalbestyrelsen indgår aftale om, at friplejeboligleverandøren leverer hjemmesygepleje, så længe dette sker under iagttagelse af sundhedslovens regler. Afregningen herfor skal da aftales særskilt mellem leverandøren og kommunalbestyrelsen.

Der er særskilte regler om fastsættelse af takster for friplejeboligbeboeres betaling for madservice, vask og linned efter kapitel 16 i serviceloven, se afsnit 10. Reglerne følger af bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger. Omkostninger og indtægter for egenbetaling for madservice, vask og linned skal derfor ikke medtages i beregningen.

8.1.2.4. Beregningsgrundlag hvis driften er udliciteret

Ifølge bekendtgørelsens § 3, stk. 5, gælder det, at i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har valgt at udlicitere driften af deres tilsvarende tilbud, vil omkostningerne hertil skulle lægges til grund for beregningerne. Er der omkostninger til driften – direkte eller indirekte – som kommunen selv afholder, skal disse også medtages i beregningen. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor kommunen stiller en terapeut til rådighed i forbindelse med rehabilitering til det kommunale udliciterede tilbud. Omkostningerne hertil vil skulle medregnes, idet friplejeboligleverandøren selv vil skulle afholde omkostninger til en terapeut.

8.1.2.5. Takstfastsættelse på baggrund af kommunens egen takststruktur

På baggrund af beregningen fastsættes afregningspriserne med udgangspunkt i beliggenhedskommunens egen takststruktur, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 6. Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte takster for friplejeboliger på samme vis, som der fastsættes takster for kommunens egne botilbud, plejeboliger m.v.

Beregnes der eksempelvis døgntakster for kommunens plejeboliger, skal der også fastsættes døgntakster for friplejeboliger. Hvis der i kommunen opereres med flere forskellige takster afhængig af plejetyngde, skal det samme gøre sig gældende for de takster, der fastsættes for friplejeboligerne. Hvis en kommune anvender forskellige afregningstakster for hhv. ældre og voksne med handicap, skal kommunalbestyrelsen også fastsætte forskellige afregningstakster for friplejeboliger for hhv. ældre og voksne med handicap.

Modellen gælder både aktivitetsstyrede og rammestyrede tilbud. Hvis kommunens tilbud til f.eks. ældre er rammestyret, beregnes pladspriser for f.eks. somatiske pladser, skærmede pladser m.v.

Eksempler på hvordan forskellig takststruktur og visitationspraksis har betydning for beregningsgrundlag

Eksempel 1

Kommunen har én visitationsafdeling for ældre borgere og én visitationsafdeling for voksne med handicap. De to visitationsafdelinger anvender hvert deres system til at indplacere borgerne efter graden af funktionsnedsættelse, og der anvendes forskellige afregningstakster for ældre og for voksenhandicappede.

I forbindelse med den ny afregningsmodel for friplejeboliger skal kommunalbestyrelsen lave to forskellige beregninger af afregningstaksten for friplejeboliger – én for ældre og én for voksne med handicap.

Eksempel 2

Kommunen har én visitationsafdeling for ældre borgere, én visitationsafdeling for voksne med handicap og én visitationsafdeling for voksne med sindslidelse. De tre visitationsafdelinger anvender hvert deres system til at indplacere borgerne efter graden af funktionsnedsættelse, og der anvendes forskellige afregningstakster for de tre.

I forbindelse med den ny afregningsmodel for friplejeboliger skal kommunalbestyrelsen lave tre forskellige beregninger af afregningstaksten for friplejeboliger – én for ældre, én for voksne med handicap og én for voksne med sindslidelser.

Eksempel 3

Kommunen har en visitationsafdeling for ældre og en anden for voksne med handicap. Visitationen foregår ikke i pakker, men direkte til kommunens plejehjem, som er tiltænkt forskellige målgrupper. Det samme er tilfældet på voksen-/handicapområdet. I dette tilfælde er det omkostningen til det tilbud, som man ville blive visiteret til i kommunen, som skal beregnes for at finde en pris under trin 2 i modellen.

Der foretages i dette eksempel to omkostningsberegninger for de to visitationsområder, hvor hvert plejehjem/botilbud udgør en pakke.

Hvis der er mere end én pris pr. tilbud, f.eks. afhængigt af tyngde (selv om der bliver visiteret direkte til tilbuddet), skal der regnes med mere end én pakke.

8.1.2.6. Ydelser der skal indgå i beregningerne

Beregningsgrundlaget for afregningstaksten for friplejeboligleverandøren afhænger af, hvilke ydelser den pågældende borger er visiteret til, og hvilke ydelser den enkelte friplejeboligleverandør skal levere. Samt-

lige ydelser efter serviceloven, som en borger er visiteret til, og som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om friplejeboliger, skal være indeholdt i afregningsprisen. Eksempelvis skal afregningsprisen afspejle plejetyngden, hvis en kommune selv visiterer i forskellige pakker alt efter plejetyngde, dvs. hvor meget hjælp den konkrete borger har behov for.

Friplejeboligleverandører skal som minimum være certificeret til at levere praktisk hjælp og personlig pleje efter servicelovens §§ 83 og 87. Herudover kan friplejeboligleverandører også være certificeret til at levere en række andre ydelser. Det drejer sig om rehabiliteringsforløb (SEL § 83 a), socialpædagogisk bistand (SEL § 85), genoptræning og vedligeholdelsestræning (SEL § 86), ledsagelse (SEL § 97), kontaktordning for døvblinde (SEL § 98) og tilbud af behandlingsmæssig karakter (SEL § 102).

Andre ydelser til en borger, f.eks. andre ydelser efter serviceloven eller hjemmesygepleje efter sundhedsloven, som ikke kan leveres i henhold til lov om friplejeboliger, skal ikke medtages i afregningsprisen. Der er ikke noget til hinder for, at en friplejeboligleverandør og kommunalbestyrelsen indgår aftale om, at friplejeboligleverandøren leverer hjemmesygepleje, så længe dette sker under iagttagelse af sundhedslovens og autorisationslovens regler. Afregningen herfor skal da aftales særskilt mellem leverandøren og kommunalbestyrelsen.

Der er fastsat særskilte regler om fastsættelse af takster for friplejeboligbeboeres betaling for madservice, vask og linned efter kapitel 16 i serviceloven, jf. afsnit 10. Reglerne følger af bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger. Omkostninger og indtægter for egenbetaling for madservice, vask og linned skal derfor ikke medtages i beregningen.

Der skal i beregningerne indgå indretning og udstyr, der er nødvendigt for at imødekomme arbejdsmiljøkrav eller effektivisere plejen. Derimod kan hjælpemidler efter serviceloven ikke indgå i beregningerne. Heller ikke udstyr i fælles boligarealer, som f.eks. møbler og service, kan indgå i beregningerne, idet udgifter til møblering af og udstyr i øvrigt i fælles boligarealer skal finansieres af lejerne.

8.1.2.7. Afregning månedsvist bagud

Det fremgår af bekendtgørelsens § 3, stk. 7, at friplejeboligleverandøren skal afregnes månedsvist bagud, medmindre andet aftales mellem parterne.

Det er ikke fastsat regler om afregning ved dødsfald, ændret visitation og indlæggelse. Udgangspunktet vil være at afregningen i disse tilfælde ligestilles med afregningen af tilsvarende kommunale tilbud i beliggenhedskommunen, medmindre andet aftales mellem parterne. Parterne har således mulighed for at aftale, hvordan afregningen skal foregå i de nævnte situationer .

8.1.2.8. Hvis kommunalbestyrelsen ikke har fastsat en afregningspris

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 8, at indtil kommunalbestyrelsen har beregnet en afregningspris i henhold til bekendtgørelsen, skal friplejeboligleverandøren afregnes til den vejledende takst, som leverandøren selv har fastsat i henhold til servicelovens § 174, jf. afsnit 6.1. Bestemmelsen angår den situation, hvor kommunalbestyrelsen skal beregne en afregningspris i henhold til bekendtgørelsens § 3, men ikke har fastsat afregningsprisen på det tidspunkt, hvor afregning skal finde sted. Her har friplejeboligleverandøren krav på at blive afregnet til de vejledende takster, som denne selv har fastsat i henhold til servicelovens § 174, i perioden frem til, at kommunalbestyrelsen har beregnet en afregningspris i henhold til bekendtgørelsens § 3.

8.2. Efterprøvning af beregningsgrundlaget (bekendtgørelsens §§ 4 og 5)

8.2.1. Fremlæggelse af grundlaget for beregningerne

Det følger af bekendtgørelsens § 4, at kommunalbestyrelsen skal fremlægge grundlaget for beregningerne på friplejeboligleverandørens anmodning herom. Formålet hermed er at skabe gennemsigtighed i forhold til kommunalbestyrelsens beregninger. Det skal tydeligt fremgå, hvordan beregningen er foretaget, herunder for eksempel hvilke omkostninger der er medgået i beregningen, eller hvis der er anvendt fordelingsnøgler.

8.2.2. Klageadgang efter konkurrencelovens § 11 b

Det er afgørende for at skabe lige konkurrence mellem private leverandører og kommuner, at kommunerne medtager samtlige relevante omkostninger i beregningerne. Hvis kommunen anvender lavere afregningspriser over for private leverandører, fører det til, at offentlige leverandører stilles bedre i konkurrencen. Der vil være tale om indirekte offentlig støtte til den offentlige leverandør.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har efter konkurrencelovens § 11 b mulighed for at undersøge, hvorvidt en kommune tilbyder private leverandører afregningspriser, der er fastsat i overensstemmelse med afregningsreglerne, eller om afregningspriserne er beregnet og fastsat for lavt. Efter bekendtgørelsens § 5 kan friplejeboligleverandøren anmode Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om i henhold til konkurrencelovens § 11 b at undersøge en kommunalbestyrelses beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser i henhold til bekendtgørelsens bestemmelser.

§ 11 b. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan undersøge, hvorvidt en offentlig myndighed tilbyder private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der er fastsat i overensstemmelse med regler fastsat i anden lovgivning om frit valg, jf. stk. 5.

Stk. 2. Hvis den i stk. 1 nævnte afregningspris er lavere eller skønnes lavere end den pris, som den offentlige myndighed skulle have anvendt efter de pågældende regler for frit valg, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstede påbud til den offentlige myndighed om, at den offentlige myndighed skal

1) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg,

2) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg og

3) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt, jf. nr. 1.

Stk. 3. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende frit valg-ordning, kan påbud om efterbetaling ikke angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Stk. 4. ...

Konkurrencelovens § 11 b giver således Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen mulighed for at gribe ind over for ulige konkurrence i fritvalgsordninger. Styrelsen kan gribe ind ved at udstede et påbud, hvis

afregningsprisen er lavere eller skønnes lavere end den pris, som kommunen skulle have anvendt efter afregningsreglerne.

Ved afregningspris forstås kommunens beregnede pris til leverandøren.

Hvis kommunen ikke kan dokumentere sit beregningsgrundlag, beregningsmetoder og/eller afregningsmetoder over for styrelsen inden for en rimelig frist, eller i øvrigt ikke kan redegøre fyldestgørende for sin prisfastsættelse, kan styrelsen træffe en afgørelse på baggrund af et skøn. Styrelsen kan f.eks. gøre dette, hvor kommunen ikke har medtaget alle relevante omkostninger i sin beregning af afregningsprisen, eller hvor kommunen ikke har medregnet disse korrekt efter en relevant fordelingsnøgle. Det vil også kunne være tilfældet, hvor kommunen har gennemført en stikprøveundersøgelse, som ikke kan betragtes som repræsentativ for opgavens udførelse.

Styrelsen foretager ikke en egentlig priskontrol efter § 11 b, men påser om kommunen har foretaget beregningen og fastsættelsen af afregningsprisen i overensstemmelse med afregningsreglerne, således at afregningsprisen giver et retvisende billede af kommunens omkostninger.

Styrelsen kan udstede påbud om, at kommunen skal:

- Ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg
- Anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for friplejeboligleverandøren, og
- Efterbetale et beløb til friplejeboligleverandøren, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som kommunalbestyrelsen har anvendt, og den afregningspris som kommunalbestyrelsen burde have anvendt.

Det følger af bekendtgørelsens § 5, at konkurrencelovens § 15, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse på sådanne anmodninger. Det følger heraf, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke har pligt til at behandle sager vedrørende konkurrencelovens § 11 b og af ressourcemæssige årsager kan afvise at behandle en sag om afregningspriser.

§ 15. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen træffer afgørelser efter denne lov og regler udstedt i medfør heraf bortset fra regler udstedt i medfør af § 11 c. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan behandle en sag af egen drift, efter anmeldelse, på grundlag af en klage eller som følge af en henvisning fra Europa-Kommissionen eller andre konkurrencemyndigheder i Den Europæiske Union. Styrelsen afgør, om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles. Ligeledes kan styrelsen beslutte at undlade at behandle en sag, hvor virksomheder tidligere har afgivet tilsagn efter § 16 a, stk. 1.

Stk. 2. ...

Det betyder, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke har pligt til at behandle sager efter § 11 b. Styrelsen kan således afvise at behandle en sag om, hvorvidt en kommune har fastsat en for lav afregning over for en leverandør. Styrelsen kan afslå at behandle sagen af ressourcemæssige årsager og i stedet prioritere andre sager.

Hvis kommunen undlader at efterkomme et påbud fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen efter § 11 b, stk. 2, kan styrelsen udstede tvangsbøder efter konkurrencelovens § 22, stk. 1, nr. 2. Desuden kan styrelsen pålægge kommunen en bøde efter konkurrencelovens § 23, stk. 1, nr. 5.

Det fremgår af konkurrencelovens § 19, stk. 1, at afgørelser truffet efter konkurrencelovens § 11 b, stk. 2, kan påklages til Konkurrenceankenævnet. Efter konkurrencelovens § 19, stk. 2, nr. 1 og 2, kan der indgives klage af den, som afgørelsen retter sig til, eller den, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

Det fremgår af konkurrencelovens § 19, stk. 1, at afgørelser truffet efter konkurrencelovens § 11 b, stk. 2, kan påklages til Konkurrenceankenævnet. Efter konkurrencelovens § 19, stk. 2, nr. 1 og 2, kan der indgives klage af den, som afgørelsen retter sig til, eller den, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen.

For nærmere om konkurrencelovens §§ 11 b, 15 og 19 henvises til lovbekendtgørelse nr. 869 af 8. juli 2015 (konkurrenceloven).

8.3. Visitation og takststruktur (bekendtgørelsens § 6)

8.3.1. Beskrivelse af beliggenhedskommunens takststruktur

Afregningsmodellen baserer sig på, at visitationen skal følge den visitationspraksis, der er i den enkelte kommune, også når det gælder borgere, der ønsker en plads i en friplejebolig, se også afsnit 8.1.2. om takstfastsættelse på baggrund af kommunens egen takststruktur.

I henhold til bekendtgørelsens § 6, stk. 1, skal beliggenhedskommunen have en for friplejeboligleverandøren tydelig og tilgængelig beskrivelse af kommunens takststruktur. Formålet hermed er at sikre gennemsigtighed i forhold til afregningspriserne og i forhold til den enkelte borgers indplacering i beliggenhedskommunens takststruktur.

8.3.2. Visitation ved flytning over kommunegrænser

Af bekendtgørelsens § 6, stk. 2, følger, at hvis flytningen til en friplejebolig indebærer, at en borger flytter til en anden kommune, kan friplejeboligleverandøren bede beliggenhedskommunen om at træffe afgørelse om borgerens hjælpebehov efter serviceloven, når det er klart for friplejeboligleverandøren, at borgerens behov for hjælp har ændret sig efter borgerens indflytning i friplejeboligen.

Hensigten hermed er både at tage højde for, at der kan være forskellige serviceniveauer på tværs af kommuner og at tage højde for ændringer i borgerens funktionsniveau og behov for hjælp og støtte, der ofte kan ændres kort tid efter indflytning i en plejebolig eller et lignende botilbud.

9. Kommunernes fastsættelse af afregningspriser på baggrund af prisen i tilsvarende tilbud

Der kan være tilfælde, hvor det ikke er muligt for en kommune at fastlægge kommunens egne omkostninger, der skal ligge til grund for afregningspriserne, f.eks. for mere specialiserede tilbud, hvor kommunen ikke altid har sammenlignelige tilbud.

9.1. Fastsættelse af afregningspris på baggrund af prisen i tilsvarende tilbud (bekendtgørelsens § 7)

Hvis kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen ikke kan fastsætte en pris på baggrund af en kalkulation af kommunens egne gennemsnitlige langsigtede omkostninger til tilsvarende tilbud, skal kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen fastsætte afregningsprisen som den pris, som den ville skulle betale ved anvisning af borgeren til et tilsvarende tilbud, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Ved tilsvarende tilbud forstås i henhold til bekendtgørelsens § 7, stk. 2, botilbud, plejeboliger m.v., hvor der leveres tilsvarende ydelser. Ved vurderingen af, hvilke tilbud der er tilsvarende tilbud, skal kommu-

nalbestyrelsen i beliggenhedskommunen således se på, hvilke ydelser tilbuddet kan levere. Herudover skal de også se på tilbuddets målgruppe(r), specialiseringsgrad, servicearealer m.v.

Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen vil ved vurderingen af, hvilke tilbud der skal lægges til grund for fastsættelsen af en eller flere afregningspriser, kunne hente information om tilbud og vejledende takster på Tilbudsportalen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 3. Idet den enkelte borgers behov er konkret og individuelt, og idet Tilbudsportalen takster alene er vejledende, vil det dog være nødvendigt for kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen at indhente endelige konkrete tilbud hos leverandøren af det tilsvarende tilbud, for at fastlægge prisen endeligt. For nærmere om Tilbudsportalen henvises til www.tilbudsportalen.dk

9.2. Dokumentation for prisen (bekendtgørelsens § 8)

Der vil være et skøn forbundet med, hvad der forstås med et tilsvarende tilbud, idet tilbud til sammenlignelige målgrupper kan variere i indhold, kvalitet og pris. Det vil kunne skabe usikkerhed for leverandøren i forhold til taksten og indtjeningsgrundlaget. Det følger af bekendtgørelsens § 8, at kommunalbestyrelsen skal kunne dokumentere, at det alternative tilbud, som prisen fastsættes på baggrund af, kan levere den hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til. Kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen skal på friplejeboligleverandørens anmodning fremlægge beslutningsgrundlaget herfor.

10. Fastsættelse af takster for mad, vask og linned

§ 32. ...

Stk. 4. Sundheds- og ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om takster for friplejeboligbeboeres betaling for tilbud efter kapitel 16 i lov om social service.

Der er fastsat særskilte regler om fastsættelse af takster for friplejeboligbeboeres betaling for madservice, vask og linned efter kapitel 16 i serviceloven. Reglerne følger af bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger.

Det følger heraf, at friplejeboligleverandøren fastsætter takster for ydelser efter lov om social service § 83, herunder mad, vask og linned, som lejere i friplejeboliger kan pålægges egenbetaling for af kommunalbestyrelsen i henhold til § 161 i lov om social service. Friplejeboligleverandørens takster gælder afregning mellem friplejeboligleverandør og kommune.

Friplejeboligleverandørens takster må ikke overstige beliggenhedskommunens samlede udgifter, der er forbundet med levering af tilsvarende ydelser i tilsvarende typer af botilbud.

Bekendtgørelsen fastsætter regler om kommunalbestyrelsens oplysningspligt i forhold til friplejeboligleverandøren til brug for fastsættelse af takster. Beliggenhedskommunen skal oplyse friplejeboligleverandøren om kommunens samlede udgifter og kvalitetsstandarder for ydelser efter lov om social service § 83, som der kan opkræves egenbetaling for af kommunalbestyrelsen i henhold til § 161 i lov om social service. Beliggenhedskommunen skal endvidere oplyse friplejeboligleverandøren om enhver ændring i kommunens samlede udgifter og kvalitetsstandarder umiddelbart efter, at ændringerne har fundet sted. Hvis der forekommer ændringer i beliggenhedskommunens samlede udgifter eller kommunens kvalitetsstandarder, og dette medfører, at friplejeboligleverandøren må ændre sine takster eller kvalitetsstandarder, skal friplejeboligleverandøren have foretaget ændringen senest ved udgangen af den kalendermåned, der følger efter det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen har orienteret friplejeboligleverandøren herom.

Det er kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen, som fastsætter egenbetalingen for madservice for beboere i friplejeboliger. Egenbetalingen fastsættes i henhold til § 161 i lov om social service og reglerne i bekendtgørelse om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. Hvis beliggenhedskommunen yder et tilskud til mad til kommunens borgere, skal kommunen yde samme tilskud til lejere i friplejeboliger beliggende i kommunen.

Friplejeboligleverandørens krav om betaling opgøres fra det tidspunkt, hvor lejeren første gang modtager ydelserne, og så længe ydelserne leveres.

11. Betaling for tilsyn efter serviceloven og mellemkommunal refusion

11.1. Beliggenhedskommunens adgang til mellemkommunal refusion

De mellemkommunale refusionsregler i retssikkerhedslovens § 9 c finder også anvendelse for friplejeboliger. Hvis en person vælger en friplejebolig i en anden kommune end den hidtidige opholdskommune, vil den hidtidige kommune skulle refundere den nye kommunes udgifter til service, boligstøtte m.v., jf. retssikkerhedslovens § 9 c. Der henvises til vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område for reglerne om mellemkommunal refusion i retssikkerhedsloven.

11.2. Mellemkommunal refusion for udgifter til tilsyn

Beliggenhedskommunen har ret til refusion fra den tidligere opholdskommune for udgifter til tilsyn, som beliggenhedskommunen fører efter §§ 151 a og 151 b i serviceloven, jf. bekendtgørelse nr. 1245 af 15. december 2008 om takster for egenbetaling og om mellemkommunal refusion for tilsyn med service i friplejeboliger.

Retten gælder i de tilfælde, hvor beliggenhedskommunen har ret til refusion for udgifter til hjælp efter § 9 c, stk. 5, nr. 3, i retssikkerhedsloven. Der henvises til Vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område for reglerne om mellemkommunal refusion i retssikkerhedsloven.

Til brug for krav om refusion for udgifter til tilsyn skal beliggenhedskommunen årligt pr. lejer opgøre kommunens faktiske udgifter til gennemførelse af tilsyn med den service, som friplejeboligleverandøren yder i beliggenhedskommunen efter lov om friplejeboliger.

Reglerne gælder ikke tilsyn med boligernes etablering, drift og økonomi samt regnskab og revision m.v. efter friplejeboliglovens kapitel 10. For udgifter til dette tilsyn er der ikke mellemkommunal refusion.

11.3. Hjemmesygepleje

Omkostninger til levering af hjemmesygepleje efter sundhedsloven indgår ikke i beregningen, jf. afsnit 8.1.2.2., da levering af hjemmesygepleje ikke er en ydelse, som friplejeboligleverandøren kan certificeres til i henhold til lovens § 5. Det følger af sundhedslovens § 138, at kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, at der ydes vederlagsfri hjemmesygepleje efter lægehenvielse til personer med ophold i kommunen. Det følger heraf, at det er beliggenhedskommunen, der er ansvarlig for at levere hjemmesygepleje til beboere i friplejeboliger. Der er ikke noget til hinder for, at en friplejeboligleverandør og kommunalbestyrelsen indgår aftale om, at friplejeboligleverandøren leverer hjemmesygepleje, så længe dette sker under iagttagelse af sundhedslovens og autorisationslovens regler. Afregningen herfor skal da aftales særskilt mellem leverandøren og kommunalbestyrelsen. Det er den kommune, hvor borgeren opholder sig, der afholder

udgifter til hjemmesygeplejeydelser efter § 138. Se hertil sundhedslovens § 250. Der er således ikke mulighed for mellemkommunal refusion.

Sundheds- og Ældreministeriet, den 21. december 2017

P.M.V.
JAKOB KROGH

/ Trine Toftgaard Lund

- 1) Se bilag 1 for en uddybning af, hvilke poster for inventar og specielt anskaffet udstyr der eksempelvis kan være relevante ved opgørelsen af direkte omkostninger.
- 2) Se bilag 2 for en uddybning af, hvilke reparations- og vedligeholdelsesudgifter der eksempelvis kan være relevante ved opgørelsen af direkte omkostninger.

Opgørelsen af inventar og specielt anskaffet udstyr³⁾

Følgende poster for inventar og specielt anskaffet udstyr kan eksempelvis være relevante ved opgørelsen af de direkte omkostninger:

- Plejesenge
- Sengeborde
- Klargøring til loftslifte og traverser
- Hårde hvidevarer (i enhederne)
- Hårde hvidevarer (i afdelingerne)
- Toiletter (skylle/tørre)
- Hæve- og sænkehåndvaske
- Møblering af servicearealer
- Vaskeri- og rengøringsmaskiner
- Træningsfaciliteter
- AV-udstyr (inkl. vedligeholdelse)
- Kalde- og alarmsystem (inkl. vedligeholdelse)
- Terapibad og lift
- Demenssikring
- Køkkeninventar (industrikøkken)
- Loftslifte, der ikke er placeret i boliger
- Havemaskiner

- 3) De direkte omkostninger er beskrevet i afsnit 8.1.2.1.

Opgørelsen af reparations- og vedligeholdelsesudgifter⁴⁾

Følgende udgifter i forbindelse med reparation og vedligeholdelse kan eksempelvis være relevante ved opgørelsen af de direkte omkostninger:

- Løbende vedligeholdelse af indvendige arealer og tekniske installationer
- Genoprettende vedligeholdelse (mindre reparationer) af indvendige arealer og fornyelse af tekniske installationer
- Vedligeholdelse af udvendige arealer
- Renovering og renholdelse af indvendige og udvendige arealer

- 4) De direkte omkostninger er beskrevet i afsnit 8.1.2.1.